

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Karla Černína, Ph.D. ve věci

žalobkyně: **BEDA s. r. o.**
sídlem Příbická 844, 691 25 Vranovice
zastoupená advokátkou Mgr. Barborou Sedlákovou
sídlem Křoví 111, 594 54 Křoví

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště Brno**
sídlem Veveří 7, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2021,
č. j. 47000/904/21/47091/020/ŠMa/8013-VP/VN/2/21

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem přezkumu v projednávané věci je posouzení splnění podmínek pro prominutí pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii koronaviru v roce 2020.
2. Okresní správa sociálního zabezpečení Brno venkov, rozhodnutím ze dne 8. 12. 2020, č. j. 47003/180345/20/220/HM, rozhodla o námitkách podaných žalobkyní proti výkazu nedoplatků ze dne 9. 11. 2020, č. j. 47002/210-8013-9.11.2020-906/773, tak, že výkaz nedoplatků potvrdila. Výkazem nedoplatků byla žalobkyni uložena povinnost uhradit částku 686 973 Kč, neboť nesplnila podmínky pro prominutí povinnosti hradit pojistné ve smyslu zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 300/2020 Sb.“).
3. Proti uvedenému rozhodnutí podala žalobkyně dne 20. 12. 2020 odvolání, které dále doplnila podáním ze dne 11. 1. 2021. Žalovaná podané odvolání napadeným rozhodnutím zamítla.

II. Argumentace žalobkyně

4. Žalobkyně ve včas podané žalobě uvedla, že napadené rozhodnutí považuje za nezákonné. Žalovaná aplikovala normy vztahující se k prominutí pojistného neústavně a postupovala přepjatě formalisticky. Neposoudila konkrétní skutkové námitky, což vedlo k vydání zřejmě nespravedlivého rozhodnutí.
5. Prodlení s platbami pojistného za příslušné měsíce roku 2020 činilo 7, 5 a 3 dny. Tato skutečnost měla za následek, že jí nebylo odpuštěno pojistné, které platila jako zaměstnavatel podle zákona č. 300/2020 Sb., protože nesplnila podmínku včasného uhrazení pojistného za zaměstnance. Důvodem zpoždění úhrady pojistného však byla skutečnost, že v rozhodné době neměla finanční prostředky na jeho úhradu. Tu uskutečnila hned, jakmile finanční prostředky získala.
6. Orgány veřejné moci mají v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod povinnost šetřit smysl a podstatu práv a povinností adresátů. Základním účelem zákona č. 300/2020 Sb. je odlehčit podnikajícím subjektům v době pandemie koronaviru. Požadavek řádného a včasného odvodu pojistného za zaměstnance zakotvený v zákoně nemá žádný zvláštní účel. Jedná se pouze o korektiv zamezující prominutí pojistného subjektům, jež za zaměstnance pojistné neodvádí vůbec. Žalobkyně má za to, že ústavně konformní výklad § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2020 Sb. je, že požadavkem dodržení stanovené lhůty, se rozumí zaplacení pojistného před zahájením úkonů správního orgánu směřujících k jeho vymožení.
7. Rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení, které žalovaná napadeným rozhodnutím potvrdila, došlo k popření účelu zákona. Žalobkyně byla bezdůvodně znevýhodněna oproti ostatním subjektům, jež pojistné zaplatili včas. Tíživou ekonomickou situaci si přitom nezavinila sama. Jednalo se o důsledek pandemie koronaviru.

8. Na základě výše uvedeného navrhl zrušit napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 8. 12. 2020, a věc vrátit žalované k dalšímu řízení.

III. Argumentace žalované

9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla žalobu zamítnout a odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
10. Žalobkyně nesplnila za měsíc červen, červenec a srpen 2020 podmínky stanovené zákonem č. 300/2020 Sb. Konkrétně nesplnila jednu z podmínek stanovenou v § 2 odst. 1 písm. d) zákona, že zaměstnavatel odvedl pojistné za zaměstnance ve stanovené lhůtě. Podle § 9 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku a zaměstnanost (dále též „zákon o pojistném“), je pojistné za kalendářní měsíc splatné od prvního do dvacátého dne následujícího měsíce a odvádí se na příslušný účet okresní správy sociálního zabezpečení. Zákon č. 300/2020 Sb. nestanovuje specifickou úpravu, proto se postupuje podle zákona o pojistném. V daném případě žalobkyně ve lhůtě k zaplacení pojistného úhradu v předmětných měsících neprovedla. Pojistné uhradila až se zpožděním. Nesouhlasí se žalobkyní, že by lhůta stanovená k úhradě představovala pouze korektiv pro subjekty nehradící pojistné za zaměstnance vůbec. Stanovením lhůty pro úhradu pojistného v zákoně č. 300/2020 Sb. se již zabýval Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 1. 6. 2021, č. j. 59 Ad 2/2021-39. Uzavřel, že jednou z podmínek pro přiznání nároku na prominutí pojistného je povinnost zaměstnavatele odvést pojistné za jeho zaměstnance v zákonem stanovené lhůtě.
11. Odpovědnost za úhradu pojistného za zaměstnance je stanovena objektivně. Není možné nevyžadovat splnění podmínek po určitém subjektu v závislosti na jeho charakteru, platební morálce či jiné skutečnosti. Zákon č. 300/2020 Sb. nezavádí automatické prominutí pojistného pro všechny subjekty. Na prominutí ani snížení pojistného není právní nárok. Ten vzniká až splněním podmínek stanovených předmětným zákonem, přičemž tyto podmínky platí pro všechny subjekty. Nesplněním podmínek nárok na prominutí pojistného zaniká. Zánik nároku však nelze v žádném případě považovat za zákonnou sankci. Jedná se o následek nesplnění povinností, který stíhá povinný subjekt. Mimo to žalobkyně byla o postupu České správy sociálního zabezpečení směřujícího k uplatnění snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele informována tiskovou zprávou, která byla zveřejněna na webových stránkách, ale rovněž zaslána žalobkyni do datové schránky (doručena byla dne 7. 7. 2020).

IV. Replika žalobkyně

12. Žalobkyně v replice setrvala na argumentaci uplatněné v žalobě. Nesouhlasila se závěry žalované uvedenými ve vyjádření k žalobě, které se shodují se závěry napadeného rozhodnutí.

V. Posouzení věci soudem

13. Soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).
14. Dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
15. Zákon č. 300/2020 Sb. umožňuje jako kompenzaci některých hospodářských následků souvisejících s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 prominutí

pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které jsou podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti povinni platit zaměstnavatelé jako poplatníci pojistného za červen, červenec a srpen 2020. Prominutím pojistného se rozumí snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele podle § 3 (§ 1 odst. 1 zákona).

16. Podle § 1 odst. 1 tohoto zákona platí, že „*podmínky prominutí pojistného se posuzují samostatně za každý kalendářní měsíc uvedený v odstavci 1 větě první.*“
17. Ustanovení § 2 zákona č. 300/2020 Sb. obsahuje podmínky, za nichž lze pojistné prominout. Konkrétně má nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc zaměstnavatel, pokud: „*a) počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, nepřesahuje v posledním dni kalendářního měsíce 50, b) počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, činí v posledním dni kalendářního měsíce aspoň 90 % počtu těchto zaměstnanců v posledním dni března 2020, c) úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc činí aspoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020, d) odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném, a e) za kalendářní měsíc nečerpá prostředky na částečnou úhradu mzdových nákladů poskytovaných zaměstnavatelům z Cíleného programu podpory zaměstnanosti, který jako cílený program k řešení zaměstnanosti podle § 120 zákona o zaměstnanosti byl schválen vládou České republiky ke zmírnění negativních dopadů onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem označovaným jako SARS CoV-2 na zaměstnanost v České republice.*“
18. Podle § 5 odst. 2 předmětného zákona platí, že „*není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, postupuje se podle zákona o pojistném.*“
19. Zákon o pojistném podle § 1 odst. 1 upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (pojistné).
20. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o pojistném uvádí, že „*zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*“
21. Podle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném „*se za den platby pojistného považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*“
22. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti. Podle žalobkyně se žalovaná v napadeném rozhodnutí dostatečně nevěnovala smyslu a účelu zákona č. 300/2020 Sb. Případná nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí (ať už pro jeho nesrozumitelnost či pro nedostatek důvodů) by byla vadou závažnou, k níž by soud byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (*ex officio*) a pro kterou by muselo být rozhodnutí žalované dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002-35). Soud nicméně nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí neshledal. Rozhodnutí žalované je srozumitelné, vnitřně strukturované a ve sporných otázkách dostatečně odůvodněné. Žalovaná reagovala na všechny podstatné aspekty

projednávané věci a relevantní námitky, které žalobkyně ve správním řízení vznesla. Zabývala se rovněž smyslem a účelem zákona č. 300/2000 Sb. (viz strana 4 napadeného rozhodnutí). Rozhodnutí dále obsahuje rozbor a zhodnocení podkladů rozhodnutí, úvahy, kterými se správní orgán řídil při hodnocení skutkového stavu, při výkladu právních předpisů a jejich jednotlivých ustanovení, jakož i to, proč byly aplikovány způsobem, který vedl k výslednému rozhodnutí.

23. Podstatou nyní projednávané věci je posoudit, zda správní orgány oprávněně odepřely žalobkyni nárok na prominutí pojistného na sociální zabezpečení za měsíce červen, červenec a srpen 2020, či zda postupovaly příliš formalisticky a v rozporu s účelem zákona č. 300/2020 Sb. Mezi stranami je přitom nesporné, že žalobkyně pojistné za červen, červenec a srpen 2020 uhradila po splatnosti. Konkrétně pojistné za měsíc červen 2020 uhradila dne 27. 7. 2020, pojistné za měsíc červenec 2020 uhradila dne 25. 8. 2020 a pojistné za měsíc srpen 2020 žalobkyně uhradila dne 23. 9. 2020. Jednalo se tedy o prodlení v řádu sedmi, pěti a tří dnů.
24. Cíl zákona č. 300/2020 Sb. je jasně vyjádřen jednak přímo v § 1 odst. 1 zákona, tak i v důvodové zprávě k tomuto zákonu. Zákon č. 300/2020 Sb. byl přijat v reakci na nepříznivé ekonomické následky pandemie onemocnění koronaviru, přičemž jeho účelem bylo podpořit udržení zaměstnanců v pracovní aktivitě a omezit potřebu jejich propouštění. K naplnění tohoto cíle zákonodárce přiznal zaměstnavatelům, za splnění podmínek stanovených daným zákonem, nárok na prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Jednou z těchto podmínek byla mj. podmínka odvodu pojistného za zaměstnance ve lhůtě k tomu stanovené [viz § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2020 Sb.].
25. Vzhledem k tomu, že zákonodárce stanovil určité podmínky pro prominutí pojistného, nejednalo se o podporu neomezenou či nepodmíněnou. Prominutí pojistného bylo třeba chápat jako určité *beneficium*. Účelem zákona č. 300/2020 Sb. tedy nebylo prominout všem zaměstnavatelům pojistné, ale prominout je pouze těm, kteří splní podmínky stanovené zákonem (zakotvenými v § 2 zákona). K obdobnému závěru dospěl i Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 18. 5. 2022, č. j. 16 Ad 1/2021-29. V něm uvedl následující: „*ve správním řízení nebylo sporu o tom, že do pondělí 20. 7. 2020 (v případě pojistného za měsíc červen 2020) ani do čtvrtka 20. 8. 2020 (v případě pojistného za měsíc červenec 2020) pojistné na účet příslušné správy sociálního zabezpečení připsáno nebylo. Jedna ze zákonem stanovených podmínek pro vznik nároku na prominutí pojistného - odvedení pojistného, které jsou povinni platit zaměstnanci, ve stanovené lhůtě - tedy nebyla žalobcem splněna.*“ K závěru o nemožnosti prominutí pojistného v případě nesplnění zákonných podmínek zakotvených v § 2 zákona č. 300/2020 Sb. dospěl také Krajský soud v Plzni v rozsudku ze dne 22. 10. 2021, č. j. 77 Ad 1/2021-31.
26. Soud se neztotožňuje s argumentací žalobkyně, že požadavek včasného a řádného odvodu pojistného byl do zákona včleněn pouze jako korektiv regulující, aby pojistné nebylo prominuto subjektům neplaticím vůbec odvody za zaměstnance. Zákon č. 300/2020 Sb. v § 2 odst. 1 písm. d) jednoznačně jako jednu z podmínek zakotvil podmínku odvedení pojistného ve lhůtě stanovené v § 9 odst. 1 zákona o pojistném (tj. od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce). Pokud by soud přisvědčil argumentaci žalobkyně, nedávalo by žádný smysl zakotvovat podmínku řádné a včasné úhrady pojistného do zákona č. 300/2020 Sb. Dovedením předmětné argumentace *ad absurdum* by

nedávalo žádný smysl požadovat naplnění ani ostatních podmínek zakotvených v § 2, neboť veškeré podmínky pro prominutí pojistného by bylo možné určitým způsobem relativizovat. Takto však zákon č. 300/2020 Sb. vykládat nelze.

27. Použití jazykového výkladu, který zaujaly správní orgány, je v daném případě naprosto adekvátní. Podmínky zakotvené v § 2 odst. 1 zákona č. 300/2020 Sb., tedy včetně podmínky řádné a včasné úhrady pojistného, jsou formulovány zcela jasně a srozumitelně a korespondují se smyslem přijatého zákona. Jak ostatně plyne z judikatury Ústavního soudu, „*v případě aplikace právního ustanovení je nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoli pochybnost, lze upřednostnit výklad e ratione legis (tedy výkladem teleologický – doplněno soudem) před výkladem jazykovým*“ (viz stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st. 1/96). Soud dále doplňuje, že při interpretaci zákonem stanovených výjimek či výhod je nutno postupovat obezřetně a za použití restriktivního výkladu (samozřejmě se zohledněním cílů, k nimž daná výjimka směřuje).
28. Touto optikou nelze považovat za nepřiměřené, resp. rozporné s účelem zákona o prominutí pojistného, že správní orgány žalobkyni nepřiznaly nárok na prominutí pojistného, pokud nesplnila jednu z podmínek pro jeho prominutí zakotvenou v § 2 odst. 1 písm. d) zákona. Jak žalovaná přílehavě uvedla na str. 2 napadeného rozhodnutí: „*Česká správa sociálního zabezpečení vnímá obtížnou situaci odvolatele, ale je třeba poukázat na skutečnost, že dle výše uvedeného § 9 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. měl zaměstnavatel na úhradu jím sníženého pojistného za zaměstnance dvacet dnů (od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce).*“ Lhůtu dvaceti dnů pro zaplacení pojistného vnímá i soud jako dostatečně dlouhou pro uskutečnění úhrady. Ani námitka, že žalobkyně dříve potřebné prostředky k úhradě neměla k dispozici, nemůže závěr o nutnosti naplnění podmínky dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona zvrátit. Žalobkyni muselo být předem známo, že prominutí pojistného je vázáno na splnění zákonem stanovených podmínek. Pokud se jí splnění těchto podmínek zajistit nepodařilo, nemohla oprávněně očekávat, že její žádosti o prominutí pojistného bude vyhověno, a to ani v případě, že daný stav nevznikl jejím zaviněním, ale v důsledku obtížné hospodářské situace. Zákon č. 300/2020 Sb. v § 2 odst. 1 písm. d) zákona nedává správním orgánům žádnou možnost správního uvážení při posuzování naplnění podmínky řádnosti a včasnosti úhrady pojistného. Danou podmínku tak je nutno vykládat v souladu s jejím jazykovým zněním, jak správně učinily správní orgány.
29. Soud se neztotožnil ani s námitkou žalobkyně, že byla potrestána v míře přesahující sankce stanovené zákonem, respektive že došlo k porušení zákazu dvojího trestání a zákazu ukládání trestu bez zákona. Danou námitkou se zabývala i žalovaná na str. 4 napadeného rozhodnutí, přičemž soud s jejími závěry souhlasí. Nárok na prominutí pojistného vzniká pouze při splnění podmínek stanovených v § 2 zákona č. 300/2020 Sb. Nejsou-li tyto podmínky splněny, nárok na prominutí pojistného zaměstnavateli nevzniká a ten je povinen hradit pojistné podle zákona o pojistném. Povinnost zaměstnavatele hradit pojistné tak trvá i po přijetí zákona č. 300/2020 Sb., nicméně může být prominuta, pokud zaměstnavatel splní podmínky stanovené tímto zákonem. Z výše uvedeného tak vyplývá, že povinnost hradit pojistné není sankcí. Jedná se o zákonnou povinnost, kterou zákonodárce při splnění určitých podmínek umožnil prominout. Vzhledem k tomu, že

žalobkyně podmínky pro prominutí pojistného nesplnila, přetrvávala u ní povinnost uhradit pojistné za zaměstnance dle zákona o pojistném. V daném případě však žalobkyně nebyla nijak sankcionována povinností hradit pojistné, ani nedošlo ke dvojímu trestání či uložení trestu bez zákona. Nesplněním podmínky včasné úhrady pojistného se nicméně připravila o možnost prominutí plateb pojistného za uvedené tři měsíce roku 2020; to však nelze vnímat jako trest či sankci.

30. Soud vnímá, že pro právního laika mohla být situace týkající se koronavirových opatření nesrozumitelná a nepřehledná. Česká správa sociálního zabezpečení se však snažila zaměstnavatelům poskytnout informace vztahující se k možnému prominutí pojistného přehledně a včas. Jak ostatně uvádí i žalovaná ve vyjádření k žalobě, žalobkyni byl do datové schránky zaslán dopis týkající se postupu směřujícího k uplatnění snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele. O podmínkách možného prominutí pojistného tak byla žalobkyně nadstandardně informována.
31. Soud tak uzavírá, že není-li splněna podmínka řádného a včasného odvodu pojistného plynoucí z § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2020 Sb., nelze zaměstnavateli pojistné prominout. Závěry žalované vyslovené v napadeném rozhodnutí tak jsou podle soudu zcela v souladu se zákonem č. 300/2020 Sb. a odpovídají jeho smyslu a účelu.
32. Námitky nejsou důvodné.

VI. Závěr a náklady řízení

33. Na základě výše uvedených skutečností soud žalobu žalobkyně zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
34. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že se žalované v řízení náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 21. prosince 2022

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu